

Vlaanderen
is omgeving

Geluidsnormen voor muziekactiviteiten - deel 4

Wettelijke verplichtingen voor de organisator van een
muziekactiviteit

DEPARTEMENT
OMGEVING

omgevingvlaanderen.be

INTRO

Deze publicatie is onderdeel van een bundel van publicaties die toelichting geven over verschillende aspecten van de regelgeving voor muziekactiviteiten met elektronisch versterkte muziek zoals opgenomen in titel II van het VLAREM¹ (verder VLAREM II genoemd). De publicaties gaan in op verschillende aspecten van de regelgeving voor muziekactiviteiten of geven we meer gerichte informatie voor organisatoren, vergunningverleners en handhavers.

Dit deel geeft meer uitleg bij de verplichtingen voor de exploitant of organisator bij het organiseren van een muziekactiviteit.

Raadpleeg de andere [publicaties over geluidsnormen voor muziekactiviteiten](#) die we ter beschikking stellen.

Publicatiedatum

September 2023

¹ Het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne of kortweg titel II van het VLAREM reglementeert in Vlaanderen inrichtingen die potentieel hinderlijk of risicovol worden geacht voor de mens en het leefmilieu. VLAREM en andere Vlaamse milieuwetgeving is raadpleegbaar via navigator.emis.vito.be of codex.vlaanderen.be.

INHOUDSTAFEL

1	Heb ik toestemming nodig om een muziekactiviteit te organiseren?.....	4
2	Zijn de verplichtingen voor een exploitant anders dan die voor een organisator?	4
3	Welke verplichtingen voor muziekactiviteiten zijn opgenomen in VLAREM II?.....	6
3.1	Weergeven, meten, opvolgen, bijsturen en registreren van het geluidsniveau	6
3.2	Kenbaar maken van het toegestane maximaal geluidsniveau	6
3.3	Ter beschikking stellen van oordopjes	7
3.4	Opmaak van een geluidsplan	7
3.4.1	In welke gevallen is het verplicht een geluidsplan op te maken?	7
3.4.2	Wat is het doel van een geluidsplan en wat moet erin staan?	8
3.4.3	Wie kan een geluidsplan opmaken?	8
3.5	Respecteren van geluidsnormen in de omgeving	8
3.6	Opmaak van een volledig akoestisch onderzoek	8
3.6.1	In welke gevallen is het verplicht om een volledig akoestisch onderzoek op te maken?	8
3.6.2	Wat is het doel van een volledig akoestisch onderzoek en wat moet erin staan?	9
3.6.3	Wat als uit het akoestisch onderzoek blijkt dat niet voldaan wordt aan de normen voor het omgevingsgeluid?	9
3.6.4	Wie kan een volledig akoestisch onderzoek en/of een saneringsonderzoek opmaken?	10
3.6.5	Wat is het verschil tussen een geluidsplan en een akoestisch onderzoek?	10
4	Zijn er specifieke bepalingen voor muziekactiviteiten met kinderen als belangrijkste doelpubliek?	10
5	Is het mogelijk om bijkomende verplichtingen voor individuele muziekactiviteiten of inrichtingen op te leggen?	11
6	Bijlagen	12

1 HEB IK TOESTEMMING NODIG OM EEN MUZIEKACTIVITEIT TE ORGANISEREN?

Voor het organiseren van muziekactiviteiten is in veel gevallen toestemming nodig. Dit kan een toelating van het college van burgemeester en schepenen, een melding of een omgevingsvergunning voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit zijn. Meer informatie over welke procedure nodig is voor de door jou georganiseerde muziekactiviteit, vind je in de [deel 2 – Voorwaarden en deel 3 - Stroomschema](#).

Zorg ervoor dat je een afschrift van de toelating, melding of omgevingsvergunning kan voorleggen bij controle.

2 ZIJN DE VERPLICHTINGEN VOOR EEN EXPLOITANT ANDERS DAN DIE VOOR EEN ORGANISATOR?

VLAREM II maakt onderscheid tussen de exploitant van de inrichting waar de muziekactiviteit plaatsvindt en de organisator van de muziekactiviteit. Voor heel wat muziekactiviteiten zijn de exploitant van de inrichting, bijvoorbeeld een fuifzaal, en de organisator van de muziekactiviteit immers niet éénzelfde persoon en wordt de inrichting verhuurd voor een specifieke activiteit.

Het is belangrijk te noteren dat de exploitant verantwoordelijk is en blijft voor de naleving van de voorwaarden en verplichtingen die voortvloeien uit de regelgeving voor muziekactiviteiten in VLAREM II. Het feit dat een activiteit georganiseerd wordt door een andere partij doet hier geen afbreuk aan. Bij het niet naleven van de voorwaarden en de verplichtingen zal de exploitant als eerste aangesproken worden.

Dit ontslaat een organisator van een muziekactiviteit uiteraard niet van het respecteren van de regelgeving. De verschillende betrokken actoren kunnen onderling afspraken maken/contracten afsluiten over wie welke verantwoordelijkheid draagt. Het feit dat bijvoorbeeld een organisator een contract afsluit met iemand anders om de normen te respecteren ontheft hem niet van de eigen verantwoordelijkheid om die normen na te leven. Dit betekent dat die organisator nog steeds door de gewestelijke beboetingsentiteit beboet kan/moet worden, maar dat hij vervolgens wel de schade (= de boete) burgerrechtelijk kan proberen verhalen op diegene waarmee hij een contract heeft afgesloten. Meer informatie over bestuurlijke handhaving vind je in [deel 9 – Bestuurlijke handhaving](#).

Het is dus belangrijk om bij het (ver)huren van een locatie voor het organiseren van een muziekactiviteit goede afspraken te maken zodat voor alle partijen duidelijk is wat verwacht wordt, bijvoorbeeld door middel van een huisreglement waarnaar in de huurovereenkomst verwezen wordt of door het opnemen van een clausule in het contract.

Hieronder vind je modelclausules voor contracten om de onderlinge verantwoordelijkheden met betrekking tot het onder controle houden van het geluidsniveau te regelen. Een Engelstalige en Franstalige versie is beschikbaar in de bijlagen.

Modelclausule voor de organisator

“De [dj] is steeds verantwoordelijk voor het toepassen van de op grond van de wettelijke reglementering geldende geluidsnormen. In geval van overschrijding van deze geluidsnormen zijn gebeurlijke boetes ten laste van de [dj]. De [dj] verbindt zich ertoe om de [organisator] te vrijwaren voor eventuele schadevorderingen die ingesteld worden ten aanzien van de [organisator] naar aanleiding van schade opgelopen door derde partijen die een gevolg zijn van het niet naleven van de geldende geluidsnormen.

Als er door de bevoegde instantie gevraagd wordt om het geluidsniveau te verlagen zal de [dj] hier onmiddellijk gevolg aan geven.

[Als de geldende geluidsnormen herhaaldelijk worden overschreden, dan heeft de [organisator] na een eerste verwittiging het recht om de muziekactiviteit stop te zetten en heeft de [organisator] ook het recht de volledige of een gedeelte van de vergoeding te ontzeggen aan de [dj].]”

Modelclausule voor de dj, geluidstechnicus, ...

“De [dj] verbindt zich ertoe om de op grond van de wettelijke reglementering geldende geluidsnormen na te leven. Hij is in dat geval noch aansprakelijk voor eventuele klachten van geluidsoverlast, noch voor welke schade dan ook voortgebracht door de gebruikte geluidsapparatuur, zoals gebarsten ruiten, ingevallen systeemplafonds en gehoorschade. Bij naleving van de geldende geluidsnormen verbindt de [organisator] zich ertoe om de [dj] te vrijwaren voor eventuele schadevorderingen die ingesteld worden ten aanzien van de [dj] naar aanleiding van schade opgelopen door derde partijen.

Als door omstandigheden buiten de wil van de [dj] om de muziekactiviteit niet aan de op grond van de wettelijke reglementering geldende geluidsnormen kan plaatsvinden, brengt de [dj] de [organisator] hiervan onmiddellijk op de hoogte. Als de [organisator] van oordeel is dat de muziekactiviteit toch moet plaatsvinden, berust de verantwoordelijkheid voor de overschrijding van de geldende geluidsnormen bij de [organisator]. In dit laatste geval moet de [organisator] de [dj] vrijwaren voor eventuele schadevorderingen die ingesteld worden ten aanzien van de [dj] naar aanleiding van schade opgelopen door derde partijen.”

3 WELKE VERPLICHTINGEN VOOR MUZIEKACTIVITEITEN ZIJN OPGENOMEN IN VLAREM II?

Onderstaande verplichtingen zijn alleen van toepassing op openbare inrichtingen. Uitzondering hierop is het respecteren van de geluidsnormen in de omgeving. Deze zijn zowel voor private als voor openbare inrichtingen van toepassing.

3.1 WEERGEVEN, METEN, OPVOLGEN, BIJSTUREN EN REGISTREREN VAN HET GELUIDSNIVEAU

Zoals bepaald in VLAREM II² is de organisator of exploitant van een muziekactiviteit waarbij het maximaal geluidsniveau $> 85 \text{ dB(A)} L_{Aeq,15min}$ is, verplicht het geluidsniveau weer te geven, te meten, op te volgen en indien nodig bij te sturen. Als het maximaal geluidsniveau $> 95 \text{ dB(A)} L_{Aeq,15min}$ is het ook verplicht het geluidsniveau te registreren. Meer informatie over hoe je dat kan doen, vind je in [deel 5 - Meten van muziek](#).

3.2 KENBAAR MAKEN VAN HET TOEGESTANE MAXIMAAL GELUIDSNIVEAU

VLAREM II stelt² dat een organisator of exploitant van een muziekactiviteit waarbij het maximaal geluidsniveau $> 85 \text{ dB(A)} L_{Aeq,15min}$ is, verplicht is het toegestane maximaal geluidsniveau in $L_{Aeq,15min}$ kenbaar te maken op een duidelijk zichtbare plaats aan de ingang van de muziekactiviteit en aan de mengtafel. Bij een maximaal geluidsniveau $> 95 \text{ dB(A)} L_{Aeq,15min}$, is het daarnaast ook verplicht het maximaal toegestane geluidsniveau in $L_{Aeq,60min}$ kenbaar te maken.

Dit is om ervoor te zorgen dat zowel de bezoekers als de persoon die het geluid regelt, te informeren over het toegestane maximaal geluidsniveau. Dit hoeft niet elektronisch op een scherm worden weergegeven maar mag ook door het ophangen van een papier met daarop duidelijk gedrukt het maximaal geluidsniveau dat toegelaten is. Zorg er in dat geval voor dat de cijfers voldoende groot en goed leesbaar zijn. Hiervoor is in Vlaanderen geen specifiek sjabloon beschikbaar of verplicht.

² Conform artikel 5.32.2bis, §1, 3° voor inrichtingen met muziekactiviteiten (rubriek 32.1.1°, klasse 3), artikel 5.32.2bis, §2, 3° (rubriek 32.1.2°, klasse 2) en artikel 5.32.3.10, §3 voor schouwspelzalen (rubriek 32.2.2°, klasse 3) van VLAREM II.

3.3 TER BESCHIKKING STELLEN VAN OORDOPJES

VLAREM II³ bepaalt dat tijdens muziekactiviteiten waarbij het maximaal geluidsniveau $> 95 \text{ dB(A)}$ $L_{\text{Aeq},15\text{min}}$ is, de organisator of exploitant verplicht is gehoorbescherming voor eenmalig gebruik kosteloos en vrij ter beschikking te stellen van bezoekers van de muziekactiviteit.

Het is niet nodig om elke bezoeker bij aankomst een set oordopjes te overhandigen. Bezoekers die dit willen, moeten er wel vrij over kunnen beschikken bijvoorbeeld aan de kassa of toog. Een systeem op basis van een waarborg die wordt teruggegeven bij inlevering, is niet toegestaan. Deze maatregel is volgens VLAREM II niet verplicht voor muziekactiviteiten waarbij het maximaal geluidsniveau $> 85 \text{ dB(A)}$ $L_{\text{Aeq},15\text{min}}$ en $\leq 95 \text{ dB(A)}$ $L_{\text{Aeq},15\text{min}}$ maar is wel aan te bevelen.

VLAREM II legt verder geen eisen op voor oordopjes. De exploitant of organisator kiest zelf welke soort van oordopjes worden aangeboden. Bij de keuze van oordopjes gaat de voorkeur uit naar oordopjes waarbij de verpakking verwijst naar de norm EN 352-2:2002. Als deze norm vermeld wordt, wil dit zeggen dat de oordopjes getest zijn op de in de norm voorgeschreven manier. De oordopjes voldoen dan aan een aantal minimumeisen met betrekking tot demping.

Daarnaast is er op de verpakking meestal ook een verwijzing naar de maximale demping van de oordopjes. De demping van oordopjes die voornamelijk bestemd zijn voor de Europese markt, wordt aangegeven met SNR (Single Noise Rating). Voor oordopjes die voornamelijk op de Amerikaanse markt worden gebracht, wordt de demping aangegeven met NRR (Noise Reduction Rate). Om na te gaan of de oordopjes voldoende dempen, moet je het geluidsniveau terugrekenen naar een voor het oor veilig geluidsniveau. Laat ons ervan uitgaan dat het maximaal geluidsniveau 100 dB(A) bedraagt. Een oordopje moet dan minstens 15 dB(A) dempen om te voldoen aan de in de arbeidswetgeving als veilige norm omschreven blootstelling van 85 dB(A) gedurende 8 uur per dag. Een oordopje moet 25 dB(A) dempen om te voldoen aan de wetenschappelijk vastgestelde norm van 75 dB(A) waaronder er zo goed als geen gehoorschade optreedt.

[Meer informatie over gehoorschade](#) vind je op de website van het Departement Omgeving.

3.4 OPMAAK VAN EEN GELUIDSPLAN

3.4.1 In welke gevallen is het verplicht een geluidsplan op te maken?

VLAREM II⁴ stelt dat de exploitant van een inrichting met muziekactiviteiten die een omgevingsvergunning voor het exploiteren van een ingedeelde inrichting of activiteit klasse 2⁵ nodig heeft, verplicht is een geluidsplan op te maken. Het geluidsplan is alleen verplicht voor de permanente geluidsinstallatie. Hieronder verstaan we de installatie die langere tijd in de inrichting aanwezig is en die gebruikt wordt voor het spelen van muziek tot 100 dB(A) $L_{\text{Aeq},60\text{min}}$. De installatie hoeft niet verankerd te zijn om als permanent beschouwd te worden. Zorg ervoor dat het geluidsplan wordt geactualiseerd bij aanpassing van de muziekinstallatie.

³ Conform artikel 5.32.2bis, §2, 4° voor omgevingsvergunningsplichtige inrichtingen met muziekactiviteiten (rubriek 32.1.2^o, klasse 2) van VLAREM II.

⁴ Conform artikel 5.32.2bis, §2, 4° voor omgevingsvergunningsplichtige inrichtingen met muziekactiviteiten (rubriek 32.1.2^o, klasse 2) van VLAREM II.

⁵ Omgevingsvergunningsplichtige inrichtingen met muziekactiviteiten worden ingedeeld in rubriek 32.1.2^o.

Voor kortdurende evenementen in de vergunde inrichting waarvoor een externe geluidsinstallatie gebruikt wordt, is het niet verplicht een geluidsplan op te maken. De wetgever maakt dit onderscheid om de exploitant of organisator niet te verplichten bij elk afzonderlijk evenement een geluidsplan op te maken. Een evenementenzaal die een muziekgroep ontvangt die zijn eigen geluidsinstallatie meebrengt, is op deze manier niet verplicht om voor elk afzonderlijk concert een geluidsplan op te maken.

Uiteraard willen zowel de organisator of exploitant, de toezichthouder als de buurt bij een optimalisatie van de geluidsverdeling. Daarom wordt aanbevolen om voor elke muziekactiviteit waarbij hoge geluidsniveaus worden geproduceerd, de geluidsverdeling zo goed mogelijk op punt te stellen.

3.4.2 Wat is het doel van een geluidsplan en wat moet erin staan?

Het doel van een geluidsplan is de optimalisatie van de geluidsverdeling over de inrichting. Het geluidsplan moet tenminste volgende gegevens bevatten:

- 1) de optimale opstelling en keuze van de luidsprekers rekening houdend met een zo efficiënt mogelijke verdeling van het geluid;
- 2) de meetplaats;
- 3) het geluidsniveau ter hoogte van de meetplaats en ten minste vier andere beoordelingsplaatsen;
- 4) de plaats waar het geluidsniveau geregeld wordt;
- 5) de plattegrond op schaal van de volledige ruimte die toegankelijk is voor het publiek.

Het geluidsplan is aanwezig in de inrichting en ligt ter inzage van de toezichthoudende overheid.

3.4.3 Wie kan een geluidsplan opmaken?

Het geluidsplan wordt opgemaakt door een milieudeskundige erkend in de discipline geluid en trillingen. De deskundige kan zich hierbij laten assisteren door technici die vertrouwd zijn met de in de inrichting gebruikte geluidsapparatuur. Meer info: [Lijst erkende deskundigen geluid en trillingen](#).

3.5 RESPECTEREN VAN GELUIDSNORMEN IN DE OMGEVING

Naast geluidsnormen voor de muziekactiviteit zelf, zijn er ook geluidsnormen voor de omgeving van kracht. Een overzicht van de geldende regelgeving in verband met omgevingsgeluid vind je in [deel 6 – Geluidsnormen in de omgeving](#).

3.6 OPMAAK VAN EEN VOLLEDIG AKOESTISCH ONDERZOEK

3.6.1 In welke gevallen is het verplicht om een volledig akoestisch onderzoek op te maken?

Zoals beschreven in VLAREM II⁶ is de exploitant verplicht een volledig akoestisch onderzoek op te maken voor een nieuwe inrichting met muziekactiviteiten die een omgevingsvergunning voor het exploiteren van een ingedeelde inrichting of activiteiten klasse 2⁷ nodig heeft.

⁶ Conform artikel 5.32.2.3 van VLAREM II.

⁷ Omgevingsvergunningsplichtige inrichtingen met muziekactiviteiten worden ingedeeld in rubriek 32.1.2°.

Een inrichting met muziekactiviteiten wordt als nieuw beschouwd in het geval de stedenbouwkundige vergunning dateert van 1 januari 1999 of later, of als de inrichting met muziekactiviteiten in gebruik werd genomen na 31 december 2012.

Het is verplicht het akoestisch onderzoek uiterlijk 10 kalenderdagen voor de eerste ingebruikname op te maken en aan de vergunningverlenende overheid te bezorgen. Als er iets wijzigt aan de plaats van opstelling en/of aan het vermogen van toestellen en installaties is het verplicht om het volledig akoestisch onderzoek opnieuw uit te voeren.

De vergunningverlenende overheid kan ook aan bestaande ingedeelde inrichtingen met muziekactiviteiten een akoestisch onderzoek opleggen, bijvoorbeeld bij klachten of vastgestelde overschrijdingen van de omgevingsnormen.

3.6.2 Wat is het doel van een volledig akoestisch onderzoek en wat moet erin staan?

Het doel van een volledig akoestisch onderzoek is de invloed van de inrichting op de omgeving in kaart brengen en beperken.

Het volledig akoestisch onderzoek omvat minstens het volgende:

- 1) een duidelijke beschrijving van de plaats en het vermogen van alle toestellen en installaties die enige impact kunnen hebben op de geluidsbelasting in de omgeving;
- 2) een gedetailleerde beschrijving van de meetmethode en de meetomstandigheden zodanig dat de meting steeds onder dezelfde omstandigheden kan worden overgedaan;
- 3) de gemeten geluidsniveaus in de inrichting en in de omgeving met duidelijke vermelding van de meetpunten. Het akoestisch onderzoek wordt uitgevoerd bij het maximaal vermogen dat wordt bereikt tijdens de exploitatie. Dit vermogen wordt vermeld in het verslag;
- 4) de gegevens opgenomen in bijlage 4.5.2 van VLAREM II, waaronder een beoordeling van de gemeten geluidsniveaus t.o.v. de geluidsnormen voor de omgeving.

Het volledige akoestische onderzoek is aanwezig in de inrichting en ligt ter inzage van de toezichthoudende overheid.

3.6.3 Wat als uit het akoestisch onderzoek blijkt dat niet voldaan wordt aan de normen voor het omgevingsgeluid?

Als uit het akoestisch onderzoek blijkt dat het niet mogelijk is de normen voor het omgevingsgeluid na te leven, is het verplicht een saneringsonderzoek uit te voeren en de nodige saneringsmaatregelen te nemen. Het is verplicht de vergunningverlenende overheid en de toezichthouder hiervan op de hoogte te brengen. Na het uitvoeren van de maatregelen wordt in overleg met de toezichthouder een nieuw volledig akoestisch onderzoek uitgevoerd.

Het maximaal geluidsniveau van de muziek permanent verlagen is een mogelijke saneringsmaatregel.

Voor nieuwe inrichtingen heeft dit ook gevolgen voor de eerste ingebruikname van de inrichting. Opening is alleen mogelijk ten vroegste 10 kalenderdagen na het uitvoeren van een akoestisch onderzoek waaruit blijkt dat de normen voor omgevingsgeluid nageleefd worden.

Clauses pouvant être reprises dans les contrats conclus entre l’organisateur et la personne réglant le niveau sonore (DJ, ingénieur du son, ...) :

Clause pour l’organisateur

“Le [DJ] est toujours responsable de l’application des normes acoustiques applicables en vertu de la réglementation légale. En cas de dépassement de ces normes acoustiques, les amendes éventuelles sont à la charge du [DJ]. Le [DJ] s’engage à préserver [l’organisateur] de demandes en dommages-intérêts formées à l’égard de [l’organisateur] à l’occasion de dommages subis par de tierces parties et résultant du non-respect des normes acoustiques en vigueur.

Si l’instance compétente demande de baisser le niveau sonore, le [DJ] y donnera immédiatement suite.

[En cas de dépassement répété des normes acoustiques en vigueur, [l’organisateur] a le droit d’arrêter l’activité musicale après un premier avertissement, et également de refuser l’ensemble ou une partie de la rémunération au [DJ].]”

Clause pour le DJ, l’ingénieur du son, ...

“Le [DJ] s’engage à respecter les normes acoustiques applicables en vertu de la réglementation légale. Dans ce cas, il n’est responsable ni des plaintes éventuelles liées aux nuisances sonores, ni des dommages quelconques causés par l’équipement audio utilisé, tels que des vitres fendues, des plafonds autoportants effondrés, et des traumatismes auditifs. En cas de respect des normes acoustiques en vigueur, [l’organisateur] s’engage à préserver le [DJ] de demandes en dommages-intérêts formées à l’égard du [DJ] à l’occasion de dommages subis par de tierces parties.

Si, à cause de circonstances indépendantes de la volonté du [DJ], l’activité musicale ne peut pas avoir lieu en concordance avec les normes acoustiques applicables en vertu de la réglementation légale, le [DJ] en informe immédiatement [l’organisateur]. Si [l’organisateur] estime que l’activité musicale doit tout de même avoir lieu, la responsabilité du dépassement des normes acoustiques en vigueur incombe à [l’organisateur]. Dans ce dernier cas, [l’organisateur] est tenu de préserver le [DJ] de demandes en dommages-intérêts éventuelles formées à l’égard du [DJ] à l’occasion de dommages subis par de tierces parties.”

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Peter Cabus
Departement Omgeving
Koning Albert II-laan 20 bus 8, 1000 Brussel
www.omgevingvlaanderen.be

Samenstelling en Redactie

Departement Omgeving, Afdeling Beleidsontwikkeling en Juridische Ondersteuning
bjo.omgeving@vlaanderen.be

Foto cover

Shutterstock

Publicatiedatum

September 2023

Depotnummer

D/2023/3241/266

Koning Albert II laan 20 (bus 8)
1000 Brussel
omgevingvlaanderen.be